

“Un canvi, al Lliure, serà molt positiu”

JORDI PLAY

Premi extraordinari de l'Institut del Teatre el 1997, la directora Carlota Subirós ha tornat a submergir-se en el món del dramaturg Wallace Shawn, amb el monòleg 'La febre', que ha interpretat Eduard Farelo al Teatre Lliure.

Carlota Subirós (Barcelona, 1974) és un dels noms habituals del Teatre Lliure. Hi ha dirigit diversos muntatges, des de fa set anys. El seu nom circula com a candidata a

substituir Àlex Rigola en la direcció del Teatre Lliure.

—És gairebé una excepció de veure una directora escènica jove amb

una producció tan àmplia en un teatre públic català, com ho és el Teatre Lliure. Com valoreu les oportunitats dels joves directors al teatre?

—Doncs sóc un exemple que amb tenacitat i sort és possible de desenvolupar una carrera, però en general la situació no és aquesta; conec molts companys que es troben en una situació molt difícil, i és cert que hi ha dificultats de difusió i d'acollida dels joves creadors i actors. Les institucions no juguen fort a favor d'ells. Potser jo sóc l'excepció que confirma la regla.

—*La febre* és la tercera obra que representeu de Wallace Shawn, després de *Marie i Bruce* i *L'oficiant del dol*. Què és allò que us atreu de l'autor?

—Els seus textos incòmodes, que crec que obeeixen a un impuls molt innocent i honest de fer-se preguntes bàsiques i inquietants, que ens porten a interrogar-nos sobre el nostre lloc al món, i la relació amb persones que no coneixem però amb qui estem lligats. A vegades els seus textos són titllats de naïfs; jo hi veig innocència, però en cap cas ingenuïtat. Shawn es col·loca en una situació d'innocència molt complexa, amb moltes cares fosques i amb el compromís genuí de preguntar-se sobre els aspectes més dolorosos i inquietants de la naturalesa humana que amaguem sota la superfície de la nostra vida privilegiada.

—De quina realitat parla *La febre*?

—És un text que sorgeix d'una profunda crisi vital de l'autor, Wallace Shawn, després de viatjar a zones de màxima pobresa d'Europa, Àsia i Llatinoamèrica, i d'una estada a la Nicaragua sandinista durant la dècada dels 80. Aquest xoc va despertar en Shawn preguntes sobre la seva posició moral particular davant del món, fins a retornar a un moment germinal de la seva infància a Nova York on, enmig de la bellesa de Central Park, el va colpir la imatge d'uns nens bruts, pobres. Aquella imatge li va despertar un rotund “per què” que els seus pares només van saber contestar amb un silenci eixordador, i aquest silenci li va obrir una ferida en la consciència que no ha guarit mai més, i que, a l'habitació d'un hotel d'un país tercermundista, fruit d'una febrada, el porta a pre-

guntar-se pel nostre paper davant les injustícies del món, sobre què estem disposats a fer, o no, des del nostre lloc de privilegiats, davant les desigualtats del món.

—Una entrevista recent a Eduard Farelo començava amb l’afirmació: “Carlota Subirós diu que *La febre* és una febrada de la consciència sobre la incapacitat d’actuar davant les desigualtats del món.” Creieu que és una qüestió d’incapacitat?

—Potser he utilitzat la paraula “incapacitat” alguna vegada, però no és la més encertada. El tema de l’obra és la responsabilitat que té cadascú d’actuar o de no fer-ho, que recau en la manera com et sents lligat, tant de prop com de lluny, a tot allò que succeeix al món, i a la introspecció que practiques a partir d’això.

—Què la diferencia d’una conferència?

—Aquest és un aspecte de l’obra que m’interessava molt. A *La febre* es difumina aquesta frontera, es trenca la barrera de la ficció i s’interpel·la directament l’espectador. Ja és el caràcter que buscava Shawn quan representava el monòleg en reunions d’amics. Però *La febre* no és cap sermó. No pretén arribar a cap conclusió ni proposar solucions. Com expressa el títol, és una febrada. M’agrada el fet que té aquesta situació teatral, que es pot confondre amb una situació entre amics, amb un judici en què l’acusat es defensa davant del tribunal d’espectadors que l’observen, o fins i tot d’una teràpia en què el pacient vomita tot allò que el corroeix per dins. És interessant com la psicoanàlisi se superposa a aquests espais.

—Semblava que en qualsevol moment algú pogués llançar-se a respondre una de les múltiples preguntes que formula el monòleg. En algun moment vau concebre obrir el monòleg a diàleg?

“Hi ha problemes de difusió i d’acollida dels joves creadors i actors”

Carlota Subirós davant la butaca on Eduard Farelo interpreta *La febre*.

—Aquesta és una sensació intencionada. Ho vam pensar, per la interpel·lació directa que es fa als espectadors. Però perquè fos així, hauríem de concebre tant el text com el muntatge d’una manera molt diferent.

—A *La febre* es llança un missatge dur i explícit; una acusació incòmoda. Com reaccionen els espectadors?

—Hi ha reaccions de tota mena, i cada dia es percep diferent. Des de gent molt commoguda fins a persones que se senten absolutament molestes, però sigui com sigui són reaccions que operen al nivell íntim, perquè és un conflicte que ha de resoldre l’espectador. El plantejament del text és ambigu en el sentit que no pren posició obertament, ni presenta solucions. L’espectador és l’antagonista de l’obra.

—Podríem parlar d’una proposta arriscada?

—*Arriscada* no seria la paraula més encertada. Si de cas, *La febre* és una proposta límit, quant a contingut i a forma. Extrema en el contingut perquè parla d’una situació extrema, d’un cul-de-sac, i perquè és un constant troteig de preguntes sense resposta, però així i tot és formulen, i són preguntes en certa manera radicals. Per aconseguir una resposta hauríem de transformar moltes coses. De la mateixa manera és extrema en la forma perquè trenca el món teatral de la ficció, de l’acció, de la paraula i de la imaginació. Per això prefereixo parlar de proposta radical,

límit o extrema, perquè d’arriscades totes les propostes ho són, si són compromeses.

—Hi ha cap diferència en el text adaptat respecte a l’obra original?

—Hi hem fet alguna retallada, molt subtil, més pensada per a no arribar a la saturació de l’espectador que no pas per a alterar el sentit de l’obra. Hem estat molt fidels tant al contingut, com a l’essència del muntatge, a l’austeritat escènica i el caràcter íntim de quan Shawn representava el monòleg, als seus orígens, en reunions d’amics. L’Espai Lliure del teatre és ideal per a imprimir-hi aquest caràcter.

—La temporada que ve canvia la direcció del teatre, i corre el vostre nom com a possible candidata a la direcció, en substitució d’Àlex Rigola. Com es presenta el canvi?

—De moment tot és molt obert, no se’n sap res. El Lliure ha aconseguit, aquests darrers set anys, forjar una personalitat forta i compromesa amb el teatre. Ha estat una etapa llarga i fructífera i sento que un canvi serà molt positiu, per al mateix teatre i també per a l’equip. De moment, jo només sé que vull fer teatre, i que la meua ambició va més adreçada cap a la direcció escènica que no cap a la gestió cultural, que –tot i que la trobo una feina apassionant– no m’atreu prou per a no seguir el camí en el qual em trobo actualment.

Maria Junyent